

Yeni Dönem – Yeni Türk Lirası

Murat GÜRBÜZ

Yapı Merkezi Holding A.Ş.
Planlama & Mali İşler Md.

2004 yılının sonuna yaklaştığımız bu dönemde, gerek siyasi, gerek sosyal ve gerekse de ekonomik yaşantımızı etkileyecek yenilikler ve farklı ortamlar 2005 yılının başından itibaren gündemimizde yer alacaktır.

2005 yılından itibaren AB tarafından müktesebatımız taranacak, müzakereler başlayacak ve belki 10 belki de 15 yıl bu müzakereler, gündemimizi şekillendirecek.

Devlet bütçesi, stratejik hedefleme ve işlevsel alt yapıya sahip olacak şekilde pilot uygulamalar 2005 yılında başlayacak ve artık 2005 sonrasında AB'de olduğu gibi 3 yıllık bütçeler ekonomik faaliyetleri etkileyecek.

IMF ile yeni bir Stand-By anlaşması yapılarak yeni bir 3 yıllık döneme 2005 yılında gireceğiz ve bu anlaşmanın çerçevesi yeni ekonomik gündemimiz olacak.

ABD Dolarının değer kaybetmesini, Dış Ticaret ve Bütçe Açıklarının finansman aracı olarak gören ABD Ekonomi Politikasının nelere mal olacağı yada nerelere yol alacağı, gündemimizi 2005 yılında etkileyecek.

€ / \$ paritesinin Türkiye'nin Ödemeler dengesine nasıl olumlu etkiler sağlayacağını, bir yatırım aracı olarak görünen ABD Dolarının nasıl elimizi yaktığını tartışmaya başlayacağımız yıl 2005 yılı olacak.

Irak, Filistin ve Ukrayna'daki seçimlerin içinde bulunduğumuz bölgeyi nasıl etkileyeceği 2005 yılında gündemimizde ağırlığını koruyacak.

İlk defa 2005 yılı ile tek haneli enflasyon hedefini tutturmak gündemimizde olacak.

Doğrudan Yabancı Sermaye akışının hızlanmaya başlaması ile dış piyasadaki rekabetin iç piyasaya da sirayet etmesinin sonuçlarını, bu rekabet ile nasıl baş edileceği 2005 yılında gündemimize girecek.

2005 yılında Bankacılıkta yeni bir kurumsallaşma akımı yaratacak olan Basell konvasyonu, SPK'ya tabii şirketlerin UFRS ve Kurumsal Yönetim uygulamaları gündemimizi yer alacak.

2005 yılından itibaren gündemimize girecek olan yukarıdaki yeni ve farklı unsurları daha da çoğaltmamız mümkün. Ancak, yukarıdaki tüm bu yenilikler ve farklılıkların ötesinde, bizleri doğrudan etkileyecek en önemli değişikliklerden biri YENİ TÜRK LİRASI

YTL, sadece basit bir para değişim operasyonu değil. YTL, aslında toplumsal bir dönüşümü, farklılaşmayı, toplumsal öz güveni artırmayı sağlayacak çok önemli bir değişim.

Tüm Dünya’da bugüne kadar 49 ülke ulusal para birimlerini değiştirdi. Bazı ülkeler bir defada başarılı olurken, bazı ülkeler ise defalarca başarısız girişimlerde bulundular. Türkiye, ulusal para değiştirme tarihinde 50.ülke ve başarıyı yakalayarak sadece ekonomik hedefler açısından değil, ama toplumsal hedefler açısından da bir ilke imza atacak.

NEDEN YENİ TÜRK LİRASI VE NEDEN 6 SIFIR

Her şeyden önce, olayın iki önemli boyutu ve bu iki boyutunda yarattığı farklı etkileri gözden geçirmek gerekir.

Birinci boyut fiziksel boyuttur. Yani, Banknot ve madeni paralar.

Türk Lirası Dünya’nın en büyük banknot kupürü olan ulusal parasıdır.

Ülke	Kupür	\$ Karşılığı
Endonezya	100,000	12.0
Kamboçya	100,000	25.1
Lübnan	100,000	66.0
Mozambik	100,000	4.2
Paraguay	100,000	16.1
Romanya	1,000,000	31.0
Türkiye	20,000,000	15.0
Vietnam	100,000	6.4

Kaynak: MRI Bankers' Guide to Foreign Currency

Peki Neden ? Bunun nedeni aşağıdaki tabloda açıkça ortaya çıkmaktadır.

Yeni Çıkan Kupür	Çıkarılma Tarihi	İki Dönem Arasında Geçen Süre	İki Dönem Arasındaki Enflasyon (TÜFE)	Yeni Çıkan Kupürün \$ Karşılığı*
5.000	02.11.1981			38.7
10.000	25.10.1982	1 yıl	29.1	55.5
20.000	09.05.1988	5 yıl 6 ay	670.9	15.5
50.000	15.05.1989	1 yıl	60.2	24.3
100.000	11.11.1991	2 yıl 6 ay	235.9	20.2
250.000	02.10.1992	11 ay	57.3	34.2
500.000	18.03.1993	5 ay	32.9	52.7
1.000.000	16.01.1995	1 yıl 10 ay	251.8	25.0
5.000.000	06.01.1997	2 yıl	195.6	46.2
10.000.000	05.11.1999	2 yıl 10 ay	416.7	20.6
20.000.000	05.11.2001	2 yıl	140.4	12.8
Ortalama		2 yıl	209.1	31.4

Kaynak: TCMB
() TCMB döviz satış kuru kullanılmıştır.*

Görüleceği gibi, ortalama her iki yılda bir TCMB yeni bir kupürü tedavüle sokmak durumunda kalmıştır. Peki neden bir ülkenin Merkez Bankası bu kadar sık aralıkla yeni kupürleri tedavüle sokmak zorunda kalmaktadır ?Bu sorunun cevabı için aşağıdaki tabloya bakmak yeterli olacaktır:

30 Eylül 2004 Tarihi İtibariyle Emisyonun Yapısal Durumu				
Kupür	Adet	%	Miktar (Trilyon TL)	%
20.000.000	582.256.156	42,96	11.645,11	83,91
10.000.000	140.152.507	10,34	1.401,53	10,10
5.000.000	100.621.371	7,42	503,11	3,63
1.000.000	255.218.837	18,83	255,22	1,84
500.000	115.295.251	8,51	57,65	0,42
250.000	34.451.192	2,54	8,61	0,06
Diğer	127.492.919	9,41	7,12	0,05
TOPLAM	1.355.488.232	100,00	13.878,35	100,00

Genel Kural, en büyük kupürün nominal değeri emisyon hacminin %70'i aşmaya başlayınca, yeni ve daha büyük bir kupürün tedavüle girmesinin gerekliliğidir.

Yukarıda da görüleceği üzere, TCMB ya yeni bir kupürü yada yeni bir para birimini tedavüle sokmak durumundadır.

Peki neden daha önce değil de şimdi ? Neden Emisyon hacmi ve içeriğindeki kupürler bu kadar hızlı büyüyor ?

Aslında bu sorunun cevabı son derece basit "Enflasyon". Enflasyon, esas itibariyle, sokakta algılandığı gibi fiyatların artışını değil, fiyatların artış hızını ifade eden bir sonuçtur.

Türkiye 70'li yılların ikinci yarısından itibaren dışsal etkiler olmadan (savaş, kriz v.b) yüksek enflasyonla tanışmıştır. Fiyatların artış hızı yani enflasyon yükseldikçe, harcamalar için gereken banknot sayısı artmaya başlamış, bu sayıyı azaltmak için daha büyük kupürler tedavüle sokulmaya başlanmıştır. Bu fasit daire, enflasyon yükselmeye devam ettikçe çalışmaya devam etmiştir.

Türkiye'deki enflasyon 1973 Petrol Krizi ile Maliyet Enflasyonu olarak, başlamış, 1980'lerden sonra Talep enflasyonu olarak devam etmiş, ancak 1990'larda psikolojik enflasyon olarak yerleşmiştir.

Psikolojik Enflasyon, hem sürekli hale gelen enflasyonun yarattığı alışkanlık, hem istikrarın sağlanacağına karşı duyulan güvensizlikle beslenmiştir. Bu yapının devamlılığının en etkili sonucu da, fiyat artışlarına tepki eşiğinin gittikçe yükselmesidir. Birim Fiyatı 10.000.000 TL olan bir malın fiyatı, 14-15 milyon TL olana kadar, tepki verilmemekte, tepki verme eşiği olan 15 milyon TL aşıldığında ise zaten yeni bir eşik oluşmaktadır. Böylece, fiyat artışları kanıksanmakta, hatta fiyat artışı olmaması yada fiyat indirimi tuhaf karşılanmaktadır. Böyle bir ortamda da tabii ki, emisyon hacminin para basılarak sağlanması yöntemi devre dışı kalınca, kupür büyütme tek çare olmaya başlamıştır. Gerçek anlamda, çek'in bir ikincil banknot gibi kullanılması da bu sorunların bir sonucudur. Enflasyonun düşmeye başlaması ve düşeceğine inanılması ile tepki eşiği düşmüş ve %5-10 aralığına çekilmiştir. Böyle bir ortamda fiyat artışlarına tepki vermeyi kuvvetlendirmenin en önemli yolu, bu aşamada, paranın sınırlarını azaltmaktır. Bu yolla, 10.000.000 TL fiyatın 11.000.000 TL olmasına verilecek tepki, 10 YTL'nin 11 YTL'ye çıkması karşısında çok daha kuvvetli olacaktır.

Neden YTL ve Neden 6 sıfır atılacağına ikinci boyutu, paranın kaydi boyutudur.

Her şeyden önce, rakamsal bilgilerin bu kadar fazla sıfırlı olması, bu bilgilerin elektronik ortamda saklanması ve işlenmesi için gereken alt yapıları gereğinden fazla büyütme ve bilginin saklanma maliyetini artırmaktadır.

Unutulmamalıdır ki, bir bilgisayarda 1.000.000.000.000 TL (Bir Trilyon TL), 1.000.000 TL (Birmilyon TL) den daha fazla yer kaplamaktadır. Sanal ortamda Bir yerden bir yere giderken daha fazla iletişim kapasitesine ihtiyaç duymaktadır.

Öte yandan, tüm Dünya Bankacılık sektöründe kullanılan SWIFT sistemi maksimum 14 hane kabul etmektedir. Bu da, Türk bankalarının 99 Trilyon TL den fazla transferleri bölerek işlem yapmalarına neden olmaktadır.

Dünya'da Trilyon Kavramı, en gelişmiş ülkelerin GSMH'larını ifade etmekte kullanılırken, bizde orta halli bir şirketin aylık cirosunu ifade etmektedir.

Çok sıfırlı rakamlar yüzünden raporlamalar ve istatistikler, hep kısaltmalar yada endekslemelerle anlamlandırılmaya çalışılmaktadır.

Paranın kaydi işlemlerinde ortalama 12-16 hane kullanılması, bu işlemlerle ilgili tüm alanlarda işlem maliyeti ve risk faktörünü arttırmaktadır.

YENİ TÜRK LİRASI VE 5083 SAYILI KANUN

Yukarıda kısaca bahsettiğimiz nedenler ve özellikle enflasyonla mücadelenin daha etkin yapılması amacıyla Yeni Türk Lirası'na geçilmesi için 5083 sayılı kanun 31 Ocak 2004 tarihinde TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Bu kanunun getirdiği temel hükümler aşağıdadır:

1. 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulusal Para Birimi Yeni Türk Lirası (YTL)'dir. 1 YTL 100 Yeni Kuruş'a (YKr) eşittir.
2. 1.000.000 TL 1 Yeni Türk Lirası'na 10.000 TL ise 1 Yeni Kuruş'a eşittir.
3. 5.000 TL'nin altında kalan değerler yok sayılacak, 5.000 TL ve üzerindeki sayısal değerler ise 1 Yeni Kuruş'a tamamlanacaktır.
4. 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren tüm parasal belgelerde Yeni Türk Lirası kullanılacak, 2005 yılında da geçerli olacak, fakat 31 Aralık 2004 ve öncesinde TL'ye atıf yapan tüm belgelerdeki TL ibareler, yukarıdaki dönüşüm oranına göre YTL olarak algılanıp, işlem yapılacaktır.
5. 01 Ocak – 31 Aralık 2005 döneminde Ulusal Para Birimi YTL olmasına karşın, halen tedavülde bulunan TL banknot ve Madeni paralar YTL ve YKr ile beraber kullanılacak, ancak yukarıdaki değişim oranına göre YTL yada YKr karşılığı değeri ifade etmiş olacak.
6. Bakanlar Kurulu, YTL ve YKr'deki "Yeni" ibaresini kaldırmaya yetkilidir.
7. 01 Ocak – 31 Aralık 2005 döneminde fiyat etiketleri ve tarifelerde hem TL hem de YTL olarak parasal tutarlar gösterilecek.

8. TL'ye atıf yapan belgelerin YTL'ye çevrilmesi ile ilgili olarak her hangi bir Vergi, resim, harç yada diğer yasal yükümlülük uygulanmayacak.

Kanunun getirdiği bu temel kriterler açısından dikkate edilmesi gereken ana unsurlar şunlardır:

1. Her şeyden önce Ulusal Para Birimimiz 01 Ocak 2005'den itibaren Yeni Türk Lirası olup, simgesi YTL'dir. Dolayısıyla "ytl", "Ytl", "YTL", "yTL" gibi simgeler geçersizdir ve sayısal ifadelerde kullanıldıklarında, o sayısal parasal bir ifade haline getirmezler.
2. Aynı durum Yeni Kuruş için de geçerlidir. Yeni Kuruşun kısaltması "YKr" dir. "YKR", "Ykr", "Ykrş", "YKRŞ" gibi ibareler sayısal ifadeleri parasal ifade yapmaz.
3. 2005 yılı boyunca hem YTL, hem de TL banknot ve madeni paralar tedavüdedir. Hiç Kimse, TL Banknot yada Madeni Parayı kabul etmemelik edemez. Hiç Kimse, TL ve YTL arasında fiyat yada benzeri bir bağlantı kuramaz
4. TL'ye atıf yapan belgelerin değiştirilmesi yada iptal edilmesi bir zorunluluk olmadığı gibi, bunun belgelerdeki şart yada içeriğin değiştirilmesine mazeret olarak kullanılması da söz konusu değildir.
5. TL'den YTL'ye çevrim nihai hesaplama sonuçları yada ödeme esnasında yapılacaktır. Fiyatların yada birim TL değerlerinin YTL'ye çevrilmesi yoluyla sonuçlara ulaşılması yada bu sonuca göre ödeme talep edilmesi söz konusu değildir.
6. 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren tanzim edilecek tüm parasal belgeler YTL olarak düzenlenmek zorundadır.

YENİ TÜRK LİRASI BANKNOT VE MADENİ PARALAR

TL KUPÜR / MADENİ PARA	YTL KUPÜR / MADENİ PARA
	100 YTL
	50 YTL
20.000.000 TL	20 YTL
10.000.000 TL	10 YTL
5.000.000 TL	5 YTL
1.000.000 TL	1 YTL (**)
500.000 TL	50 YKr
250.000 TL	25 YKr
100.000 TL	10 YKr
50.000 TL	5 YKr
25.000 TL (*)	1 YKr

(*) Tedavülden 26/02/2004 de kalktı.
(**) Hem Banknot hem de Madeni Para

Yukarıda da görüleceği üzere, halen kullanılan banknot ve madeni paraların bir çoğuna karşılık gelen YTL banknot ve madeni paralar bulunmaktadır. Buda günlük kullanımda TL banknot ve madeni paraların YTL yerine kullanılması açısından önemlidir. 100 ve 50 YTL banknotların hale hazırda TL karşılığı bulunmamakla beraber, bunun fazla bir sorun olacağı düşünülmemektedir.

Ancak, 1 YKr'nin TL karşılığı olan 10.000 TL tedavülde yoktur. Bunun özellikle para üstü hesaplarında sorun olabileceği ve fiyatlarda ciddi bir yuvarlama etkisi olmasa bile parasal alış-verişlerde para üstünde yuvarlamalara neden olabileceği unutulmamalıdır.

TL'DEN YTL'YE DÖNÜŞÜM

Dönüşümün doğru yapılması için temel kuralın unutulmaması gerekmektedir:

1 YTL = 1.000.000 TL **1 YTL = 100 YKr**
1 YKr = 10.000 TL
5.000 TL / 0,5 YKr ve Üstü = 1 YKr ye tamamlanacak
5.000 TL / 0,5 YKr Altı = 0 sayılacak

Dönüşümlerde dönüştürülecek olan tutarın 1 milyon TL ve üzerinde olması ile 1 milyon TL 'nin altında olması halinde şu pratik yöntemler kullanılabilir:

1.000.000 TL ve büyük rakamlarda sondan 6 hane sayılacak, soldaki TAM SAYI YTL, sağdaki sayılar YKr olacak.

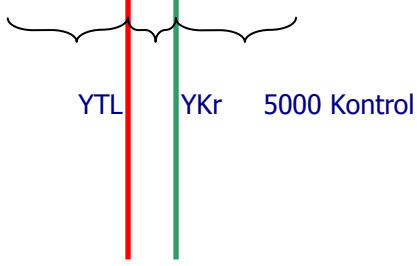
1.450.000 TL
6 5 4 3 2 1
YTL YKr

1.000.000 TL den küçük rakamlarda sondan 4 hane sayılacak, soldaki TAM SAYI YKr, sağdaki sayılar 5.000 den küçük ise yok sayılacak, 5.000 ve büyükse, soldaki sayıya 1 eklenecek.

45 0.000 TL
4 3 2 1
YKr

TL	YTL
1.545.666 TL	1,55 YTL
12.786.912 TL	12,79 YTL
124.311.005 TL	124,31 YTL
129.001 TL	0,13 YTL
14.668 TL	0,01 YTL
4.987 TL	0,00 YTL
25.509 TL	0,03 YTL
175.100 TL	0,18 YTL
955.627 TL	0,96 YTL
1.100.000.125 TL	1.100,00 YTL
478.151.099 TL	478,15 YTL
541.599.998 TL	541,60 YTL

YTL'ye dönüşümü ile ilgili örnek tablo aşağıdadır:

Yukarıda da görüleceği üzere kırmızı çizginin solunda kalan tam sayılar YTL, Yeşil çizginin solunda ve kırmızı çizginin sağında kalan sayılar da YKr olarak çevrilecektir. Bu çevrim yapılırken "5000 Kontrol" bölgesinde kalan sayıların 5000'den büyük yada küçük olup, olmadıkları kontrol edilecektir. 5000'den büyük ise YKr kısmındaki rakama "1" eklenecek; 5000'den küçük ise tamamı yok sayılacaktır.

TL'DEN YTL'YE DÖNÜŞÜMDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Binler basamağı nokta (.) İle; Kesirler virgöl (,) ile ayrılmalıdır

Kanun YKr için 2 hane tanımlamıştır

Dönüştürme birim sayılarda yapılmayacak, hesaplama sonuçları ve ödemelerde yapılacaktır

Parasal sayılar rakam yanında mutlaka yazı ile ve aşağıdaki şekilde belirtilmelidir.

Örnek: 1.547,35 (Y/BinbeşyüzkırkyediYTLotuzbeşYKr)

Yada

YTL ve YKr kısımları ayrılarak gösterilmelidir

Örnek: 1.547 YTL 35 YKr

YTL İLE NELER DEĞİŞECEK

YTL ile değişecek ilk parasal unsurlar Fiyatlar, Maaşlar ve Tarifelerdir.

Aşağıda bir örnek tablo görülmektedir.

	TL	YTL	YKr
Sinema Bileti	8.500.000 TL	8,50 YTL	
Sigara	2.600.000 TL	2,60 YTL	
Benzin	2.185.000 TL	2,19 YTL	
Mazot	1.886.000 TL	1,89 YTL	
Otomobil	26.175.000.000 TL	26.175,00 YTL	
Gömlük	49.950.000 TL	49,95 YTL	
Asgari Ücret	444.150.000 TL	444,15 YTL	
SSK Tavanı	2.886.980.000 TL	2.886,98 YTL	
Su m3	1.392.800 TL	1,39 YTL	
Elektrik KWh	127.800 TL	0,13 YTL	13 YKr
Ekmek	250.000 TL	0,25 YTL	25 YKr
Uçak Bileti	129.000.000 TL	129,00 YTL	

YTL ile değişecek olan ikinci önemli unsur Döviz Kurlarıdır.

Aşağıda 01/01/2005'den itibaren TCMB' nin yayınlayacağı örnek bir Döviz Kur tablosu görülmektedir:

xx xx 2004 günü Saat 15:30'da Belirlenen Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kurları ÖRNEKTİR					
Bülten NO: 2004/xxxx	Dövizin Cinsi	Döviz Al.	Döviz Sat.	Efektif Al.	Efektif Sat.
	1 ABD Doları	1,4260	1,4329	1,4250	1,4351
	1 AVUSTRALYA Doları	1,0475	1,0543	1,0427	1,0607
	1 DANİMARKA Kronu	0,23814	0,23931	0,23797	0,23986
	1 EURO	1,7724	1,7810	1,7712	1,7836
	1 İNGİLİZ Sterlini	2,5137	2,5268	2,5119	2,5306
	1 İSVİÇRE Franğı	1,1374	1,1448	1,1357	1,1465
	1 İSVEÇ Kronu	0,19418	0,19620	0,19404	0,19665
	1 KANADA Doları	1,0676	1,0725	1,0637	1,0765
	1 KUVAYT Dinarı	4,7979	4,8611	4,7260	4,9340
	1 NORVEÇ Kronu	0,21239	0,21383	0,21224	0,21432
	1 SUUDİ ARABİSTAN Riyali	0,38137	0,38206	0,37851	0,38492
	100 JAPON Yeni	1,3245	1,3333	1,3196	1,3384

Bu tabloda dikkati çeken ilk farklılık Japon Yeni'nin 17 yıl öncesinde olduğu gibi 100 JAPON Yeni bazında gösterilmeye yeniden başlanmasıdır.

Döviz Kurlarında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

1 YTL'den (1.000.000 TL) küçük kurlar virgülden sonra 5 hane ; 1 YTL'den (1.000.000 TL) büyük kurlar virgülden sonra 4 hane ile gösterilecektir.

Döviz alım ve satımında YTL karşılığı hesaplanırken, virgülden sonraki 2 den fazla hane yüzünden tekrar yuvarlama yapılması gerekmektedir. Bu yuvarlamada genel yuvarlama kuralı olan "½ ve ½ 'dan büyük rakamlar yukarı, ½ dan küçük rakamlar ise aşağıya yuvarlanır" kullanılacaktır. Ancak, burada parasal tutar için virgülden sonra sadece 2 hane olduğu için, ½ 'dan küçük rakamlar, aşağıya yuvarlanmayacak yok sayılacaktır

$$\text{Ör: } \text{€ } 1.282 \times 1,7724 \text{ €/YTL} = 2.272,2168 = 2.272,22 \text{ YTL}$$

YTL'nin Hisse Senedi Fiyatlarına etkisi ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

↓ LOT Nominal	↓ 000.000 TL	↓ YTL
↓ Hisse Nominal	↓ 000 TL	↓ YTL
↓ LOT	↓ 000 adet Hisse	↓ adet Hisse
Toplam Portöy		
Fiyat	351.120.000 TL	351,12 YTL
Lot	21	21 YTL
Hisse	000.000	21
Hesap Hattı	(TL) 21.000.000	(YTL) 21.000.000

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, hisse senedi fiyatları 1.000 TL'nin de altında olabildiği için, 1 YTL = 1.000.000 TL çevrim oranı iki aşamada hisse senedi fiyatlarına uygulanmaktadır.

Birinci aşamada, 1000 adet hisseyi temsil eden LOT birimi 1 adet hisseyi temsil edecektir.

İkinci Aşamada ise 1.000 TL olan Hisse senedi nominal değerini temsil eden tutar 1 YTL olarak kullanılacaktır.

Böylece,

1 LOT = 1.000 TL Nominal x 1000 adet = 1.000.000 TL hisse bedeli,

1 LOT = 1 YTL Nominal x 1 adet = 1 YTL hisse bedeli haline gelmektedir.

Bu nedenle, İMKB de işlem gören Hisse Senedi fiyatları 1 YTL bazında ilan edilecektir. Bu durumda, halen geçerli borsa fiyatları 1000 rakamına bölünecek ve virgülden sonra 2 hane bulunacaktır.

Hisse Senetlerinin YTL uygulamasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

İMKB 30-31/12/2004 de kapalı olacaktır.

1 hisse 1 YTL olarak ölçüldüğünden 1 YTL'den küçük ve 1 YKr'den büyük küsuratlar, borsa dışı lot altı işlem yapma yetkisi olan aracı kurumlarda işlem görecektir.

1 YKr den küçük küsuratlar ise hiç bir yerde işlem göremeyecektir. Her halükarda, hisselerin ortaklık hakları aynen muhafaza edilecektir.

Yeni durumu açıklayan örnek aşağıdadır:

Mevcut hisse ad. 23.469 x 1.000 TL = 23.469.000 TL Nominal

Yeni hisse adedi 23 x 1 YTL = 23 YTL borsada işlem görecektir.

1.Küsurat 0,46 adet x 1 YTL = 46 YKr İMKB dışında lot altı işlem yetkisi olan aracı kurumlarda işlem görecektir.

2.Küsurat 0,009 adet x 1 YTL = 0,009 YKr ortaklık hakları saklı kalmak kaydıyla her hangi bir yerde alım – satım işlemi görmeyecektir.

Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarında YTL'nin etkisi aşağıdaki Tabloda görülmektedir.

Hazine Bonosu	TL	YTL
Nominal	100.000	100
Örnek Birim Fiyat	80,265	80,265

Basit Faiz	Satış Birim Fiyatı	Nominal Değer	Bugünkü Satış Tutarı
23,9	82,856	5.060.000.000 TL	4.192.513.600 TL
23,9	82,856	5.060 YTL	4.192,51 YTL

Burada görüldüğü üzere, 100.000 TL Nominal Devlet Tahvil ve Hazine Bonoları 100 YTL olarak ihraç edilecek ve algılanacaktır.

Birim Fiyatlar 1000 rakamına bölünecek, buna karşın, 2.El piyasa fiyatları 1.000.000 rakamına bölünerek YTL'ye çevrilecektir.

Bu çevrim yapılırken, son 4 hanenin 5000 TL'ye göre durumu dikkate alınarak, üste tamamlama yada yok sayılması gerekmektedir.

YTL'nin Yatırım Fonlarına etkisini aşağıdaki tabloda görebiliriz.

	TL Fon Fiyatı	Bu fiyatın YTL karşılığı
B Tipi Likit Fon	39.575.701 TL.	39,575701 YTL
A Tipi İMKB Ulusal Endeks Fonu	9.262 TL	0,009262 YTL

Yatırım Fonları Birim Fiyatları 1.000.000'a bölünecek ve virgülden sonra gerektiği kadar hane bırakılacaktır.

Ancak burada birim değeri 5.000 TL'nin altında olan Yatırım Fonlarının durumu net değildir. Dolayısıyla birimi yada toplamı 5.000 TL'nin altında olan Yatırım Fonu bulunanların, bu Yatırım Fonlarını şimdiden elden çıkartması yada toplamının 5.000 TL'den fazla olacak şekilde operasyon yapması gerekmektedir.

Ayrıca, Fon alım ve satımında YTL karşılığı hesaplanırken, virgülden sonraki 2 den fazla hane yüzünden tekrar yuvarlama yapılması gerekmektedir. Bu yuvarlamada genel yuvarlama kuralı olan "½ ve ½ 'dan büyük rakamlar yukarı, ½ dan küçük rakamlar ise aşağıya yuvarlanır" kullanılacaktır. Ancak, burada parasal tutar için virgülden sonra sadece 2 hane olduğu için, ½ 'dan küçük rakamlar, aşağıya yuvarlanmayacak yok sayılacaktır

Ör: B Tipi Likit Fon 1.282 adet x 39,575701 = 50.736,048682 => 50.736,05 YTL

Mevduat ve Kredi Hesaplarında YTL'nin etkisi

Aşağıda, mevduat hesaplarında TL'den YTL'ye çevrimin şekli görülmektedir:

Tarih	Açıklama	Tutar	Bakiye
28.12.2004	PARA YATIRMA	100.000.000	100.000.000
31.12.2004	GELEN HAVALE	3.632.286.600	3.732.286.600
01.01.2005	YTL DÖNÜŞÜM	-3.732.286.600	0
01.01.2005	YTL DÖNÜŞÜM	3.732,29	3.732,29

01 Ocak 2005 tarihinde mevduat hesaplarında görünecek yukarıdaki düzeltme işleminin tersi Kredi Hesapları için de yapılacaktır. Bu çevrim işlemleri Bankalar tarafından yapılacak ve her hangi bir masraf, komisyon yada BSMV'ye tabii olmayacaktır.

YTL'nin Kredi Kartı Slipleri ve Kredi Kartı Ekstrelerine etkisi

31/12/2005 tarihine kadar Kredi kartı Ekstrelerindeki harcama tutarları hem TL, hem de YTL olarak, ancak ödenmesi gereken tutarlar sadece YTL olarak gösterilecektir.

31/12/2005 tarihine kadar Kredi Kartı Sliplerinde hem TL, hem de YTL tutarlar gösterilecektir. Hale hazırda, bazı banka POS cihazlarından alınan sliplerde bu uygulama başlamıştır.

Kredi Kartı harcamaları karşılığı verilen hediye puanlarının TL karşılıkları yada baz aldıkları TL tutarlar, çevrim oranına göre YTL'ye çevrilerek uygulanacaktır.

Fatura ve Yazarkasa Fişlerinde YTL'nin getireceği Değişiklikler

01/01/2005 tarihinden itibaren tüm Faturalar YTL olarak düzenlenmek zorundadır. 2004 yılına ait olan ve en geç 31/12/2004 tarihi taşıyan faturalar TL olarak düzenlenebilecektir.

01/01/2005 tarihinden itibaren, 2005 yılına ait TL faturalar geçersizdir. Yazar Kasaların YTL'ye dönüştürülmesi 31/03/2005 tarihine kadar tamamlanmak zorundadır. Bu yüzden 31/03/2005 tarihine kadar TL Yazar Kasa Fişleri YTL karşılıkları dikkate alınmak şartıyla geçerlidir.

Matbu olarak TL yada Türk Lirası ibareleri olan faturalardaki bu ibarelerin paraflanmak yoluyla YTL ve Yeni Türk Lirası olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Aralık 2004 dönemine ait kamu faturaları, ödeme tarihleri 2005 olsa da TL olarak düzenlenecekler ve ödeme tarihlerinde YTL karşılığı ile ödeneceklerdir.

ATM ve Vezne İşlemlerinde YTL'nin Etkisi

31/12/2005 tarihine kadar hem TL hem de YTL Banknotların kullanılması söz konusu olduğundan ATM'ler hem TL hem de YTL verebilecektir.

ATM'lerden madeni para ödemesi olmayacaktır. ATM'lerden 10 YTL (10.000.000 TL) altında para çekilemeyecektir.

Veznelerde hem TL hem de YTL ile ödeme yapılabilir. Bankalarda nakit ödemelerde öncelik YTL verilmesi olsa da, YTL kasası müsait değilse bankalar TL ile ödeme yapabilecektir.

YTL'nin Çek ve Senetlere etkisi

Piyasanın YTL ile ilgili belki de en çok tereddüt geçirdiği konu Çek ve Senetlerdir. esas itibariyle de Çeklerdir. Çek, görüldüğünde (ibraz edildiğinde) nakde çevrilecek ödeme aracı olmasına rağmen, ülkemizde, Enflasyondan kaynaklanan yetersiz para sirkülasyonu nedeniyle adeta ikincil bir banknot gibi işlem görmekte ve üzerine yazılan keşide (düzenleme) tarihi ile oynanarak, vadeli senetler gibi kullanılmaktadır.

Çeklerde YTL'nin etkisi iki alanda olmaktadır:

Birinci alan, fizikseldir. Bilindiği üzere Çek kıymetli evrak sayıldığından belli şekil şartları altında basılmakta ve matbuu olarak TL ve Türk Lirası ibarelerini taşımaktadır.

Dolayısıyla 01 Ocak 2005 tarihinden sonra kullanılacak olan bu tür çek yaprakları üzerindeki TL ve Türk Lirası ibarelerinin çizilerek YTL ve Yeni Türk Lirası yazılması ve paraflanması gerekmektedir.

Ancak bu paraflanmanın, çeki imzalamaya yetkili kişilerce yapılması halinde geçerliliği olacaktır. Bu durumda, en az iki imzanın müşterek yetkili olduğu bir yerde, çek yaprağı üzerinde iki imza ve dört paraf olacaktır.

Bu görsel karışıklığa meydan vermemek için, eldeki eski çek yapraklarının bankalardan yeni çek yaprakları ile değiştirilmesinde yarar bulunmaktadır. Maliye Bakanlığı, aynı sayıda çek yaprağı değişimlerinde kıymetli evrak harcını tahsil etmeyecektir.

İkinci ve belki de en önemli konu, çekin taşıdığı para birimine göre göreceği işlemdir. Bu karışıklığı daha netleştirmek için aşağıdaki tablo yararlı olacaktır:

Çekin ibraz (elden çıkarıldığı yada alındığı) Tarihi	Çekin Vadesi	Çekin üzerindeki Para Birimi	Yapılacak işlem
01/01/2005 öncesi	01/01/2005 sonrası	TL	Normal şekilde işlem görecektir
01/01/2005 öncesi	01/01/2005 sonrası	YTL	2004 de YTL diye bir para birimi olmadığı için işlem göremez
01/01/2005 sonrası	01/01/2005 öncesi	TL	Normal şekilde ancak TL tutarın YTL karşılığı ile işlem görecektir.
01/01/2005 sonrası	01/01/2005 öncesi	YTL	YTL artık 2005 de geçerli olduğundan

			normal şekilde işlem görecektir
01/01/2005 sonrası	01/01/2005 sonrası	TL	Normal şekilde ancak TL tutarın YTL karşılığı ile işlem görecektir.
01/01/2005 sonrası	01/01/2005 sonrası	YTL	Normal şekilde işlem görecektir

Görüleceği gibi, burada çekin vadesi, çekin ibraz edildiği tarih ve üzerindeki para birimine göre farklı işlemler söz konusudur.

Bu işlemlerin akıbetini ayrıca, çekin üzerindeki keşide (vade) tarihi ile bankaya ibraz edildiği tarih arasında kalan sürenin Türk Ticaret Kanunu kambiyo Senetleri bölümünde tarif edilen azami ibraz süreleri de etkileyecektir. Şehir içi 2004 vadeli TL bir çekin yukarıdaki tabloya göre 2005 yılında işlem görebiliyor olması yeterli olmayıp, 10 günlük ibraz süresi içinde işlemin yapılması gerekecektir.

Yukarıdaki tablo, aynı zamanda senetler için de geçerlidir. Ancak senetlerin vadeleri ile ibraz tarihleri arasında tahsil prosedürünü sağlayacak asgari sürelerle ihtiyaç duymaları, çeklere göre daha az riskli olmalarını sağlamaktadır.

Aynı şekilde, Senetlerin de şekil şartı itibarıyla YTL ve Yeni Türk Lirası ibarelerini taşımaları gerekmektedir.

Çek ve Senetler 01 Ocak 2005'den itibaren Kuruşlu olarak da düzenlenebilecekleri de unutulmamalıdır.

Kredi Sözleşmeleri, Kira Kontratları, Ticari Sözleşmeler, Teminat Mektupları, Diğer Parasal Belgelerde YTL

5083 sayılı Kanun 31/12/2005 tarihine kadar TL ye atıf yapan tüm belgelerdeki TL tutarların YTL karşılığının geçerli olacağını hüküm altına almıştır.

Bu nedenle halen mevcut ve TL ibareli tüm Teminat mektupları, Sözleşmeler ve diğer hukuki belgelerin yenilenmesine yada tadil edilmesine gerek yoktur.

01/01/2005 tarihinden itibaren düzenlenecek tüm Teminat mektupları, sözleşmeler ve diğer hukuksal belgelerde tutarların YTL olarak düzenlenmesi zorunludur.

Sermaye ve Nominal Hisse Senedi Tutarı'na YTL'nin etkisi

Asgari Hisse Nominal bedeli 500 TL'den 10.000 TL'ye yükseltilmesini öngören yasa taslağı hazırdır. Bu şekilde asgari Nominal Hisse Bedeli 1 YKr olacaktır.

Şirketlerin Sermayelerini yeni asgari nominal hisse bedeline göre düzeltmeleri için 5 yıllık geçiş süresi tanınacaktır (tasarının son halinde bu sürenin daha da uzatılması öngörülmektedir).

YTL'ye geçište Öneriler / Önlemler

31/12/2005 tarihine kadar hem TL hem de YTL banknot ve madeni paralar geçerli olduğundan, nakit alış-verişlerde, karışık banknot ve madeni para kullanımında dikkat edilmesi gerekmektedir. Özellikle 10.000 TL tedavülde olmadığından 1 YKr ihtiyacı nedeniyle 5 YKr ye kadar yuvarlamalar olabilir.

Ocak ayının ilk 10-15 gününde bankaların vezne ve ATM'lerinde önemli yoğunluklar yaşanabilir. Bu dönem içindeki nakit ödemelerde bu durum dikkate alınmalıdır. Mümkün olduğunca alış-verişlerde kredi kartı yada ATM kartı kullanılmalıdır.

Ödemelerde mümkün olduğunca banka kanalı kullanılmalıdır. Özellikle TL Madeni Paraların kullanımında dikkatli olunmalıdır. Yıl sonuna doğru elde bulunan TL banknotları banka hesaplarına yatırmaya, madeni paraları ise ödemelerde kullanmaya çalışılmalıdır.

Hem TL hem de YTL Banknot ve Madeni paralar 31/12/2005 e kadar geçerli olduğundan TL Banknot ve Madeni paraların kabul edilmemesi söz konusu değildir.

01/01/2005 tarihinden itibaren tüm parasal belgeler (istisnaları hariç) YTL olmak zorundadır. Aksi durumda hukuki geçerlilikleri riske girer.

31/12/2004 tarihine kadar düzenlenmiş, vadesi 01/01/2005 sonrasına olan çek ve senetler YTL karşılıkları ile kullanılabilir.

01/01/2005 tarihinden önce düzenlenmiş, TL'ye atıf yapan TÜM belgelerdeki tutarlar YTL karşılıkları ile geçerli olacaktır.

2004 yılına ait olan ve tarihi en geç 31/12/2004 olan faturalar, TL düzenlenebilir.

31/12/2004 ve öncesinde alınmış olan bir mal yada hizmetin, 01/01/2005 tarihinden sonra kısmen yada tamamen iadesi halinde, düzenlenecek olan fatura YTL olmak zorundadır.

2004 yılına ait Vergi İade zarfları TL olarak doldurulacak, ancak Muhasebeye ve beyannamelere YTL karşılığı ile işlenip, YTL olarak ödenecektir

2004 yılında tahakkuk eden TÜM TL borç ve yükümlülüklerin 2005 yılındaki ödemeleri YTL üzerinden yapılacaktır.

2004 yılında TL olan ücretler, 2005 yılında YTL olacaktır. Bordrolar ve ücretlerin muhasebeleştirilmesi açısından Aralık ayına ait Maaş ve İkramiyeler 31/12/2004 tarihi itibarıyla tahakkuk ettirilmesi olası karışıklıkları önleyecektir.

2004 yılında alınmış ve belge ile kapatılacak olan İş Avanslarının 2004 yılına ait olan belgeleri, en geç 31/12/2004 tarihli olmak kaydıyla TL olarak alınabilir (Yazar Kasa Fişleri istisnasına dikkat).